

קובץ

האור לחיים

שנה רביעית

מאמרים ושיחות

מרן ראש הישיבה

הגאון הרב ראובן אלבז שליט"א

פרשת עקב תשפ"א

זמני השבת

ר"ת	צאת השבת	הדלקת נרות	י-ם
21:06	20:12	19:22*	י-ם
21:03	20:10	19:20	ת"א
21:06	20:13	19:23	חיפה
21:03	20:10	19:20	ב"ש

* לנוהגים 40 דק': 19:02

הזמנים עפ"י לוח המאור בהוצאת מוסדות "אור החיים"

להארות או הערות, ניתן לפנות
orhachaim4@gmail.com

דיסקים של שיעורי הרב ניתן להשיג
במשרדי אור החיים - 02-5000455

בס"ד ניתן לשמוע את השיעורים בשידור חי
בימים שלישי וחמישי בין השעות 21:00-22:00
קול הדף - 02-6400000
orhachaim.co.il

המעוניינים לסייע בהדפסת החוברת לשם זיכוי הרבים,
או להקדיש את העלון לרפואה, להצלחה, או לעילוי נשמה וכדו',

יוכלו לפנות באמצעות מייל:

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: **02-5000455** **058-321-3565**

052-7129793

יוצא לאור ע"י "מכון אור החיים"
רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים

תוכן עניינים

פרשת עקב תשפ"א

חלק מהמאמרים נלקטו מתוך הספר "משכני אחריו" - חומש דברים

1 דרגות עליונות - בזכות השמחה

פניני אור החיים הקדוש:

5 הכוח לשנות את המזל

פרשה למעשה:

8 במקום ביקורת והערות - להאדיר את הצלחות הזולת

12 כל אחד צריך להאמין בעצמו

17 עיקר הענווה בתוככי הנפש פנימה

19 הוא הנותן לך כוח לעשות חיל - אפילו כשהרובה מקולקל

21 עובד לפרנסתו אך סומך על ה'

23 הקושי הניצב בדרך להצלחה

דרגות עליונות - בזכות השמחה

וְהָיָה יַעֲקֹב תִּשְׁמְעוֹן (דברים ז', יב).

בספר חרדים (הקדמה למצוה סק"ד) כתוב שרבנו האר"י הקדוש אמר לתלמידו רבי חיים ויטאל זצ"ל, שכל מה שזכה לקרבת אלוקים גדולה מאוד ולגלוי סודות התורה, שאפילו תנאים ואמוראים לא קיבלו רשות לגלות - הוא מפני שהתאמן לקיים את כל מצוות ה' מתוך שמחה, וכיון שהתאמן בכך - השרה עליו ה' יתברך את שכינתו, שהרי אין השכינה שורה אלא מתוך שמחה של מצווה (שבת ל"ב).

מפני ששמח שמחה גדולה כל כך מכל מצווה שקיים, עד שאין כל חללו של עולם מכיל אותה!

ללמדנו, כי רק בהשתדלות לקיים כל מצווה ומצווה מתוך שמחה גדולה, אפשר לזכות לדברים גדולים, וכי קיום המצוות בשמחה, הוא זה שמעלה את האדם ומרומם אותו, ועל ידי כך נותן לו הקב"ה מעלות גדולות ועצומות.

אתה לומד תורה?
- עשה זאת בשמחה. אל תחשוב: 'מה אעשה? אני חייב

ללמוד, אם לא אלמד ואתבטל אקבל עונש' וכי בגלל עונש לומדים?, או מפני שהקב"ה נתן לנו את הזכות להיות מרואי פני המלך ראשונה במלכות?! הלא אדם שזוכה ללמוד

תכלית כל עבודת

האדם נחייז היא,

לעבוד את ה' יתברך

ולקיים את מצוותי

מתוך שמחה

שיעלו לתורה 'יעמוד אהרן הכהן, יעמוד משה רבנו' וכך כולם, ואתם תוכלו לראות אותם במו עיניכם. אך ראו הוזהרתם - הישמרו לכם פן תחייכו למראם! אפילו אם יעשו דברים שאינם מובנים לכם, אל תצחקו. שכן גם אם רק אחד מכם יצחק בליבו - הם יעלמו מיד!

התמלאו התלמידים חיל ורעדה, והחלו להתפלל. כשהגיעו לקריאת התורה, עמד האר"י הקדוש ואמר: 'עלה אהרן הכהן ראשון'. פתאום ראו כהן שעולה לתורה. 'יעלה משה רבנו הלוי', והנה לפנייהם לוי שעולה לתורה. כך ראו במו עיניהם את שבעת רועי ישראל עולים לתורה בזה אחר זה.

לאחר מכן הגיע יוסף הצדיק בפאר ובהדר, ולבסוף - דוד המלך. הביטו, והנה הם רואים אותו. אדמוני, צעיר כנער, עומד ומפזז ומרקד ריקודים

את תורתו של בורא עולם, זוכה שהשכינה הקדושה כנגדו! בורא עולם נתן לו את האפשרות להשתעשע איתו, ופקודי ה' ישרים משמחי לב! אדם שקיבל זכות כבירה כזו, איך יתכן שירגיש שהמניע ללמוד אצלו הוא פחד מהעונש!?

כך גם לגבי שמירת שבת או הנחת תפילין. לא צריך לקיים משום שמפחדים מעונש, אלא מתוך שמחה עצומה על הזכות המיוחדת שנפלה בחלקנו, להיות מרואי פני המלך.

האר"י הקדוש החדיר בתלמידיו רבות את עניין השמחה בקיום המצווה.

פעם אמר להם: כל שבעת הרועים של עם ישראל - אברהם, יצחק, יעקב, משה, אהרן, יוסף ודוד יבואו להתפלל עמנו. בעליה לתורה אקרא להם

לעילוי נשמת

הרה"ק ר' צבי בן ר' שלמה מאנים זצוק"ל

יתכן שתהיה שמחה כאשר שוכחים את ה' יתברך ואת מצוותיו?

אלא, תכלית כל עבודת האדם בחייו היא, לעבוד את ה' יתברך ולקיים את מצוותיו מתוך שמחה, וזהו האופן היחיד המבטיח את שמירת כל משפטי התורה ביציבות ולאורך זמן.

ממילא, "והיה - אם שכוח תשכח", כלומר, אדם השוכח לעבוד את ה' מתוך שמחה ואושר, מנתק את עצמו מעבודת ה', ומביא על עצמו את כל הקללות האמורות בתורה.

וגם הוא, אם יתנחם על מעשיו ויחזור בתשובה שלמה, הקב"ה יקבלו בחום ובאהבה, ויכניסו תחת כנפי השכינה.

עוד יש לפרש, כשם שבמעשה המצוות ישנה חשיבות רבה לא רק לעצם המעשה, אלא גם לרגשות הפנימיים הנלווים למעשה - כך, בדיוק קורה, גם בחטאים ובעברות.

בורא עולם הוא מקור הרחמים, הוא אינו שש להביא על החוטא את

ממש. התנועות שעשה הצחיקו אותם: מה הוא עושה? אך ברגע שבו צחקו, נעלמו כל שבעת הרועים כלא היו, לא נשאר אף אחד.

נחרד האר"י הקדוש ואמר להם: לא הייתם זכאים לראות את המראה הזה!

הלא תדעו, כי דוד המלך עבד את ה' בשמחה עצומה - הלא הוא שאמר לנו: "עֲבְדוּ אֶת ה' בְּשִׂמְחָה בְּאוֹ לִפְנֵי בְּרִנָּה" (תהלים ק, ב). כל רואיו היו משתוממים משמחתו העצומה בקיום המצוות! כשחייכתם והרגשתם שהדבר משונה, מיד הסתלקו כולם, כי הראיתם שאינכם שייכים למדרגה זו.

זהו שאומרת התורה הקדושה: "וְהָיָה יַעֲקֹב תְּשִׂמְעוֹן" - מי שרוצה לזכות בכל הברכות הללו, יעשה את הכל מתוך 'והיה', כלומר - שמחה, וכך יזכה!

גם בהמשך הפרשה (ח, ט) אנו מוצאים את אותה לשון: "וְהָיָה אִם שָׂכַח תְּשַׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" - ותמוה, וכי

וכשיש עברה כזו גם כן נברא מלאך, אלא שהוא עצוב בוכה ומדוכא. וכשהוא מתייצב לפני ה', ושואלים אותו מה הוא עושה כאן, הוא מייבב ואומר: פלוני עשה כך וכך, מיד אומר לו הקב"ה: לך מפה! כשרואים אותך מבינים באיזה אופן פלוני עשה את העברה הזו, ואיזו עצבות מילאה אותו, וזה מעיד עד כמה הוא קשור אלי באמת ובתמים. אין ערך לעברה מתוך עצבות!

מאידך, כשאדם שמח בעברה הוא בורא מלאך שמח, וכשהוא נראה לפני ה', מובן כי בשמחה גדולה עשה האדם את העברה, ומיד מגיע העונש "אָבֵד תֵּאבְדוּן".

כך גם בנוגע לעשיית מצווה: כשאדם הולך לדבר מצווה בשמחה ובטוב לבב, היצר הרע מנסה בכל כוחו לעצור אותו ולמונעו מן המעשה. אך כשרואה היצר שהאדם איתן בדעתו, ושום דבר שבעולם לא ימנעהו מן המעשה, הוא מטיל בו מורך ורפיון, שלפחות לא ישמח במעשה שעושה,

הקללות האמורות בתורה. אלא מאי - תלוי מהי ההרגשה שנלוותה למעשה החטא. אדם שתקף עליו יצרו ובא לידי חטא, אבל בליבו הוא מצטער על מעשהו ומצפונו מייסרו - אומנם הוא יענש על מעשהו, אבל העונש יהיה מוגבל, שכן הקב"ה ייקח בחשבון גם את הצער וההתייסרות העצמית שנלוו למעשה.

ואולם, "וְהָיָה אִם שָׂכַח תִּשְׁכַּח אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ" (דברים ה, יט) - אם האדם ימרה את פי ה' בשמחה, אם הוא ישוש לחטוא ח"ו - אוי לו ואבוי לו, עליו ועל שכמותו נאמרו כל הקללות שבתורה. לכן, גם כשאדם ח"ו נופל לידי חטא, לפחות יתעצב בליבו, יצטער על צער השכינה, על מלאכי החבלה שיצר בחטאו.

אדם ירא שמים, אפילו כאשר מתגבר עליו יצרו, והוא עובר עברה, הוא עושה זאת מתוך עצלות וכבודות, עינו במר בוכה, וליבו אינו שמח בעשייתה. מכל עברה נברא מלאך משחית,

ואם אפשר שיצטער עליו - מה טוב, וישראל - "תַּחַת אֲשֶׁר לֹא עֲבַדְתָּ אֶת ה' המעשה, ובהעדרה - מאושמים
אלֶלְקֵיךָ בְּשִׂמְחָה" (שם כח, מזו).

פניני אור החיים הקדוש

הכוח לשנות את המזל

המַצְנָה וגו' לְמַעַן תַּחֲיוּן - הרי חיים.
'וּרְבִיתֶם' - הרי בנים. 'וּבְאֵתֶם וּרְשִׁיתֶם'
- הרי מזונות, ארץ ומלוואה, 'ובתים
מלאים כל טוב'. ומעתה, כל המתעצם
בשלמות התורה והמצוות, מובטח בבני
ובחיי ומזוני. וזה לך האות, אברהם
שהמזל היה מגיד עליו שלא יהיה לו
בנים, ולצד שהתעצם בשלמות בעבודת
ה', נשתנה המזל והיו לו בנים".

וכך פרש גם את הבטחת התורה (לקמן
ח, יג-טו): "וְהָיָה אִם שָׂמַעַתְּ אֶת דְּבַר
מִצְוֹתַי... וְנָתַתִּי מִטֶּר אֶרְצְכֶם בְּעֵתוֹ
יֹרֵה וּמִלְקוֹשׁ... וְאָכַלְתָּ וְשָׂבַעְתָּ", וזה

כָּל הַמַּצְנָה אֲשֶׁר אֲנֹכִי מְצַוֶּה הַיּוֹם
תִּשְׁמְרוּן לַעֲשׂוֹת לְמַעַן תַּחֲיוּן וּרְבִיתֶם
וּבְאֵתֶם וּרְשִׁיתֶם אֶת הָאָרֶץ (דברים ה, א)
ה"אור החיים" הקדוש מבאר את
הפסוק על פי מאמר חז"ל (מועד קטן כח
ע"א): "בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא
מילתא אלא במזלא תליא מילתא".
וזה לשונו:

"ובא מאמר משה כאן להם בדבר
חידוש, שאם ישראל יתעצמו לשמור
ולעשות כל המצוות בכללות יבוטחו
משלושתם יחד. והוא אומר: 'כָּל

אכן, הצדיקים מצד גדולתם וצדקותם - מגיע להם שמן השמים ימלאו כל משאלות ליבם. אלא מאי? הם לא רואים את עצמם, אלא רק את האחרים. הם רואים אנשים הזקוקים לישועה, ומבקשים עליהם מן השמים שיושיעום. ואכן מן השמים נענים לתפילתם של הצדיקים, וממלאים את משאלותיהם ובקשותיהם שביקשו על כל האחרים.

ומה עם עצמם, הלא אף הם זקוקים - מי לבנים, מי לחיים, מי לפרנסה? הם השקיעו כל כוחם בבקשותיהם על אחרים, ואילו על עצמם הם לא נתנו את ליבם לבקש. וכך נענו תפילותיהם על אחרים, ואילו הם עצמם נותרו בלא כלום.

וזהו פרוש מאמר חז"ל (תענית כד ע"ב): "כל העולם ניזון בשביל חנינא בני, וחנינא בני די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת". יש שביל שדרכו מוריד הקב"ה את השפע ממרום לכל העולם. השביל הזה הוא הצדיק, הוא משמש כצינור שדרכו יורד השפע ומתחלק לבריות - "כל העולם ניזון

לשוננו: "גם רמוז, שהגם שהמזונות הוא בכלל הדברים שאינם תלויים בזכות, אף על פי כן כשיעבדו ה' כמצטרך, אין המזל שולט בהם, ויאכלו וישבעו גם מטוב הגשמי".

גם אם מצד המזל נגזר על האדם שלא יזכה בבני, חיי או מזוני ח"ו - על ידי התעצמות בתורה, במצוות ובמעשים טובים אפשר לשנות את רוע הגזרה ולהפך את המזל מרעה לטובה. אם עובדים את ה' "כמצטרך" - אין המזל שולט, אלא האדם שולט על המזל.

והנה ה"אור החיים" הקדוש, זכותו תגן בעדנו, לא זכה לבנים ובנות. היו עוד גדולי עולם שלא זכו לזרע של קיימא, כמו למשל: החזון איש, רבי חיים עוזר גרודז'ינסקי, רבי מרדכי שרעבי זכר צדיקים לברכה, ועוד.

ולכאורה, איך זה עולה בקנה אחד עם דברי ה"אור החיים" הקדוש? הרי הם התעצמו בתכלית שלמות התורה והמצוות! מי אם לא הם דוגמא ומופת לעובדי ה' "כמצטרך"!

ב'שביל' חנינא בני".

שעל פי מזלם לא היו אמורים לזכות לילדים.

יתר על כן, רבים מהילדים נולדו להורים שלא היו תלמידי חכמים גדולים, וחלקם אף רחוקים מחיי תורה ומצוות. בדרך הטבע, הילדים שנולדו להם לא היו אמורים לצמוח ולהיות גדולים בתורה וביראה, אולם מאחר שהם נולדו מכוח זכותו של הצדיק, היתה לילדים הללו נשמה גבוהה, והם צמחו ונהיו בעצמם חכמים ואנשי מעשה, גדולים בתורה וביראה.

ומלבד זאת, אותם צדיקים אומנם לא זכו בבנים גשמיים, אך זכו בבנים רוחניים, והם תלמידיהם וספריהם שהוגים בהם בכל עת.

הצדיק רואה את שכנו העני ומבקש עבורו, והקב"ה נענה לבקשת הצדיק ונותן לאותו אדם ממכסת השפע שהוריד לצדיק. הצדיק רואה את קרובו רעב ללחם ומבקש עבורו, וגם לו הקב"ה מפריש מן השפע שהוריד לצדיק. וכך כל השפע הזה מתחלק לאחרים, ואילו לצדיק עצמו - לא נשאר, הוא מסתפק במועט שבמועט - "די לו בקב חרובין מערב שבת לערב שבת".

ה"אור החיים" הקדוש ביקש לזכות לבנים, אך השתמש בזכות הגדולה שלו כדי לזכות אחרים. השפע עבר דרכו, פיזר בין אחרים, עד שכלה. כך נולדו בזכותו ילדים רבים לאנשים

להצלחת

נר בן יונה זכ"ב

במקום ביקורת והערות - להאדיר את הצלחות הזולת

וְהָיָה יַעֲקֹב תִּשְׁמָעוֹן (דברים ז, יב).

לעיתים נוטים בני אדם להסתכל על זולתם במבט ביקורתי. הם רואים את חסרונותיהם ועוולותיהם באופן מודגש, ופחות מאדירים את הצלחותיהם.

עלינו לדעת, כי ה'וְהָיָה' נוגע גם לעניין קירוב רחוקים. הדרך שבה מאהיבים את דרך התורה והמצוות, היא דרך השמחה ואהבת הבריות, ולא דרך הריחוק והביקורת!

בעניין זה מסופר, שכאשר נדד ה"חפץ חיים" זצ"ל מעיירה לעיירה לצורך מכירת ספריו, הזדמן לפונדק דרכים שניהל יהודי ירא שמים שהכירו, ונכנס לאכול ולנוח מעט.

בדיוק באותה שעה שהה במקום "קנטוניסט" שסיים את עשרים וחמש שנות שירותו הצבאי ושוחרר. המסכן נחטף לצבא בהיותו ילד צעיר, ונשלח לאימונים מפרכים כדי להפוך

לחייל נאמן לצאר. כששוחרר ידע רק דבר אחד - שהוא יהודי. שום מידע לא נמסר לו אודות אביו ואימו או משפחתו! כמו כן לא ידע לקיים שום מצווה ממצוות התורה. בנוסף הפך אותו השיעבוד הקשה והמפרך ושנות ההתעללות בצבא לאדם קשה ומר נפש. כל אחד שהתקרב לדבר איתו זכה לקיתונות של צעקות "אל תדבר איתי... אל תתקרב אלי...". הוא ישב בפניה כמו חיה במלכודת, מגדל שער ומבועת מכל אדם. כמובן שהיה גם גלמוד וערירי. לא היה שייך שיתחתן במצב כזה. כשנכנס לפונדק, כמו לכל מקום אחר, היה דורש שימלאו מיד את כל רצונותיו, ואוי לו למי שהיה ממרה את פיו... אחרי שזכו אנשים אחדים לטעום מנחת זרועו, נוצרה סביבו בהלה, שהרחיקה ממנו עוד יותר את בני האדם.

כשנכנס ה"חפץ חיים" לפונדק, אמר לו בעל הבית בשקט: "אל נא יתקרב

רבנו לאזור ההוא..."

התפלא ה"חפץ חיים": "למה? הוא זוכר שהוא יהודי? אני רוצה לשבת דווקא לידו", והלך אליו.

היהודי המגודל ישב שם בלי נוע. ה"חפץ חיים" הושיט לעברו את ידו ואמר לו: "שלום עליכם, שמעתי שאתה מן הקנטוניסטים. נחטפת בהיותך ילד".

"כן" - ענה היהודי - "אך איני זוכר מאומה, כי הדבר היה לפני עשרים וחמש שנה".

"פלא פלאים" - אמר ה"חפץ חיים" - "ובכל הזמן הזה נשארתי יהודי? אינך יכול לתאר לעצמך כמה שמח ממך הקדוש ברוך הוא!"

ותוך כדי כך התחיל לנשק את היהודי ולבכות.

"למה הרב בוכה?" - שאל האיש.

וה"חפץ חיים" ענה: "איך נשארתי יהודי? הלא יכולת בן רגע להפוך לגוי ולסבול פחות. וכי יודע אתה איך משתבח בך הקדוש ברוך הוא!?"

הדברים הללו היו עבור הקנטוניסט חדשים לגמרי. מעולם לא שבחוהו על שנשאר יהודי... תמיד התייחסו אליו בקרירות, כגוי גמור...

כשסיימו לאכול פנה אל ה"חפץ חיים" ושאל: "האם אוכל לבוא לגור לידך?" "ודאי" - נענה ה"חפץ חיים" בשמחה. הוא הבטיח לסדר לו מקום מגורים, וגם אדם שילמדו את מה שהחסיר בשנות שירותו הצבאי.

תוך זמן קצר שינה היהודי את פניו. הוא למד הלכות והפך להיות יהודי ירא שמים, המדקדק בקלה כבחמורה. גם מידותיו ומזגו התעדנו, ועד מהרה זכה להינשא.

אהבת הבריות שהיתה בליבו של ה"חפץ חיים" חוללה בו פלאים.

זהו שאמר התנא באבות (א, יב): "הוי מתלמידיו של אהרן אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". זוהי הדרך היחידה להצליח בקירוב רחוקים.

הוא יודע "כי על כל אלה יביאך
האלקים במשפט" (קהלת יא, ט)?

ויותר מכך: המשפט הזה אינו רק על
מעשים כי אם גם על מחשבות:
"מעשה איש ופקדתו ועלילות מצעדי
גבר, מחשבות אדם ותחבולותיו ויצרי
מצעלתי איש" (תפילת עמידה לראש השנה).
הכל גלוי וידוע לפניו, ועל הכל אדם
עתיד לתן דין וחשבון.

ושם לא יועילו תירוצים: "חשבתי
שמותר" וכדומה, אדרבה בזמן
המשפט יעמוד האדם בוש ונכלם
כשישאלוהו: "איך לא חסת על כבוד
השם יתברך?"

כאשר אדם יוצא למלחמה, גם אם
הוא חגור בכלי מלחמה ובטוח
בניצחונו - אין זה מן החוכמה שיתהלל
בגבורתו כל עוד נתון הוא בתוך
המלחמה. הוא יוכל לשמוח ולהתהלל

ממשיך ה"אור החיים" הקדוש ואומר:
"והנה אדון הנביאים בא בנועם דבריו
להעיר במוסר נעים, כי אין לאדם
לשמוח אלא כשישמור לעשות את
כל אשר ציוה ה' לעשות, אז ישמח
ליבו ויגל כבודו, אבל כל עוד שיחוש
שחסר אחת מכל מצוות ה', בין מצוות
לא תעשה בין מצוות עשה, עליו אמר
שלמה (קהלת ב, ב): 'ולשמחה מה זה
עשה'.

"והוא אומר: 'והיה' - שמחה תהיה
לך 'עקב תשמעון', פרוש: 'עקב' הוא
סוף ותכלית... - אז הוא זמן השמחה,
וכל שלא הגיע לזה אין לו מקום
לשמוח, כי אין נכון לשמוח מי שהוא
עתיד לעמוד בבושה וכלימה לפני מלך
הגדול, ואין צריך לומר מי שמחויב
ראשו למלך".

מי הוא זה אשר יכול לשמוח כאשר

לעילוי נשמת
דניאל בן שרה ז"ל

השיב: "בכל מוצאי שבת הייתי נהנה לראות ולשמוע אותו בלווין! זו היתה עבורי חוויה מיוחדת!"! אומנם הוא נשאר חילוני, הדברים לא חלחלו מספיק עמוק לתוך ליבו, אולם החשיב את עצמו כתלמיד של הרב, ומי יודע, אולי, בעזרת ה', יקבל יום אחד הארה משמים, הדברים ששמע יוסיפו לחלחל לעומק, והוא יזכה לשוב בתשובה שלמה.

הכתוב אומר (תהלים צ, ג): "תָּשֵׁב אֲנֹשׁ עַד דְּכָא", ויש שפירשו בלשון מושאלת: עד דקה. עד הדקה האחרונה של החיים יש לאדם עדיין סיכוי לשוב בתשובה ולהתחרט על כל מה שעשה כל חייו. לעיתים, יושבים דברים על פתח הלב עשירים ושלוושים שנה, וביום אחד הלב נפתח, והם חודרים פנימה.

רק בגמר העבודה יכול אדם להביט על העבודה שעבד ולשמוח. כאשר יראו לו: "כל זה שלך" אז יוכל לשמוח. זמן השמחה הוא רק ב"עֶקֶב" - בסוף: "וַיִּשְׁחַק לְיוֹם אַחֲרוֹן" (משלי לא, כה).

בגורתו רק לאחר שהמלחמה הסתיימה, והוא מוריד מעליו את חגורת המלחמה, וכמו שאמר הכתוב (מלכים א כ, יא): "אַל יִתְהַלַּל חֲגֹר כְּמִפְתָּח".

כל זמן שאדם חי - הוא נתון במלחמה מתמדת עם יצרו ותאוותיו. גם אם הצליח להתגבר על יצרו - אינו יכול להתהלל ולשמוח, משום שהמלחמה עדיין לא הסתיימה! עליו להמשיך להיזהר ולהישמר ולהילחם. מבחינת "אַשְׁרֵי אָדָם מִפְּחַד תְּמִיד" (משלי כח, ד).

רק לאחר שאדם סיים את תפקידו בעולם, והשתדל לעבוד את ה' ולהתגבר על יצרו - אז יכול הוא לבוא למשפט שמח.

מִרְן רַבְּנוּ עוֹבְדֵיהּ יוֹסֵף זַ"ל הגיע למשפט עם מיליון איש! להלוותו הגיעו גם חילונים, ואפילו קיבוצניקים של השומר הצעיר. והם לא באו מתוך סקרנות גרידא. שאלתי אחד מהם: "מדוע באת ללוויה?" והוא השיב לי: "אני תלמיד שלו". התפלאתי מאוד וביקשתי שיסביר את דבריו, והוא

כל אחד צריך להאמין בעצמו

בישיבה למד בחור במשך שלוש שנים. הוא היה יושב בפניה ולומד, לעיתים היה ניגש לשאול איזושהי שאלה, אך לא מעבר לכך.

הבחור התחתן עם בעלת תשובה ועבר לגור בעיר אחרת, ובמשך זמן לא שמעתי אודותיו. והנה לא מכבר נודע לי שהבחור הזה מכהן כמשגיח רוחני, וכולם אוהבים אותו ונוהרים אחריו. כל אימת שנתקלים במקרה קשה, ויש צורך לפורר לב קשה כסלע - הוא הכתובת! יש לו הצלחה כבירה לסלול מסילות בליבם של בחורים. גם אשתו מרצה בכירה, והיא הקימה רשת של מדרשות לבעלות תשובה. בשנות לימודיו בישיבה לא חלמתי שיש לו כוחות כאלו!

וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְתָּן לָךְ
כָּח לַעֲשׂוֹת חַיִּל (דברים ה, יח).

הכתוב אומר (משלי כו, א): "אַל תִּתְהַלֵּל בְּיוֹם מָחָר, כִּי לֹא תִדַּע מָה יַגִּיד יוֹם". משום כך על האדם לעמול ולעמול בעבודת השי"ת בכל יום. כל החיים צריכים להיות מסכת אחת שלמה של עבודה. אף פעם אדם לא יכול לחשוב: זהו, גמרתי לעבוד. וכבר אמר התנא באבות (ב, ד): "ואל תאמין בעצמך עד יום מותך".

יחד עם זאת, אדם חייב להאמין בכוחותיו. להאמין שהוא מסוגל. גם אם העבודה קשה - עליו לדעת כי כל ההתחלות קשות, ובסופו של דבר יכול כל אחד לצאת אדם גדול.

יִמְלֵא שְׁחוֹק פִּינוּ וְלִשְׁוֹנֵנוּ רְנָה" (תהלים
קכו, ב).

שכר המצוות הוא עצום, ועם כל זאת צריך לשתף בעשיית המצוה את הכלל, ולא לשמור את המצוה רק לעצמו, כפי שנלמד מהמעשה הבא:

לפני כמאתיים שנה חי בעיר פראג גאון עולם, למדן מופלג, רבי יהונתן איבשיץ זצ"ל. עוד בהיותו צעיר לימים יצא שמו לתהילה, ועשירים מופלגים, תלמידי חכמים וראשי ישיבות, חשקו בו לחתן לבנותיהם. בסופו של דבר זכה בו תלמיד חכם, שהיה גם עשיר מופלג, שנתן לו מלבד בית למגורים, נדוניה של שלושת אלפים מטבעות זהב - סכום עצום ביותר.

לרבי יהונתן היה חברותא, למדן מופלג וקדוש, עימו למד בבית הכנסת יומם ולילה.

הנוצרים, שרצו להציק ליהודים, בנו בית תפילה גדול בסמוך לבית הכנסת, והעמידו שתי וערב מול חלונות בית הכנסת. הדבר חרה מאוד ליהודים,

כל אחד ואחד צריך להאמין בעצמו. ההצלחה אינה תלויה בכשרונות! לעיתים הכשרונות המיוחדים עומדים דווקא לרועץ, ולפום חריפותא שבשתא. דווקא אלו שלא ניחנו בכשרונות מבריקים, והם עמלים על תלמודם ועובדים קשה על מידותיהם - הם אלו שיוצאים גדולים.

כללו של דבר: "אָדָם לְעָמֵל יוֹלֵד" (איוב ה, ט), כל החיים הם עבודה הדורשת עמל ומאמץ. לא קל לשמור על העיניים ועל הפה... רק אדם שעמל בכל כוחו לעבוד את ה' - הוא זה שיוכל לשמוח, בסוף חייו, על מה שהשיג בעמלו.

ראוי לאדם לשמוח רק כאשר הוא מקיים עוד מצווה ועוד מצווה, וכמו שכתב ה"אור החיים" הקדוש: "כי אין לאדם לשמוח, אלא כשישמור לעשות את כל אשר ציוה ה' לעשות, אז ישמח ליבו ויגל כבודו", זוהי השמחה העליונה שאין למעלה ממנה, וזמנה הוא רק לאחר שאדם השלים את חובתו בעולמו בסוף ימיו - "אָז

מטבעות זהב.

רבי יהונתן ביקש ממנו כמה שעות כדי לארגן את הכסף, ופנה מיד לוועד הקהילה שהחל באופן מידי להתרים את עשירי הקהילה למצווה חשובה זו, להציל את השבוי משרפה.

בינתיים הרהר רבי יהונתן בנפשו: "הזמן יקר. מי יודע אם עד שיתרימו את כולם לא נאחר את המועד. הנה יש לי באמתחתי סכום של שלושת אלפים מטבעות זהב שקיבלתי לנדוניה. אתן אותן לשומר ואציל את החברותא שלי ממוות".

וכך עשה. כעבור זמן לא רב הגיע עם סכום הכסף ביד ושלשלו לידי השומר, שטיפל בשבוי והצליח להבריחו מתחת לאפם של הכמרים.

אנשי ועד הקהילה הספיקו במשך הזמן הזה לאסוף כמה מאות רובלים מעשירי הקהילה, וביקשו לתתם לרבי יהונתן, אך הלה סרב לקבל מידם. הוא היה מעוניין שכל המצווה הגדולה הזאת תזקף לזכותו.

בינתיים, באו הכמרים לתא העצור

אך הם לא הצליחו לעכב בעדם.

החברותא של רבי יהונתן היה טיפוס תוסס. הוא לא יכול היה לסבול, בשום פנים ואופן, דבר עברה, ובפרט העמדת טומאה אל מול הקודשה.

באישון לילה, לאחר שסיים את לימודו בבית הכנסת, ולאחר שווידא שהשומר ישן, טיפס אל גג הכנסייה, ובעזרת הפטיש שבידו שבר את הצלב.

לרוע מזלו, השומר התעורר ותפסו בשעת מעשה. הוא מסר אותו לידי הכמרים, ועקבותיו נעלמו. דאגה עמוקה השתררה בקרב היהודים, ובפרט אצל רבי יהונתן.

כעבור זמן מה הגיע שומר הכנסייה בחשאי לביתו של רבי יהונתן, ואמר לו: "אני משמש בתפקיד שומר הכנסייה מזה ארבעים שנה. דע לך, הבחור הזה נידון על ידי הכמרים לשרפה, אולם הניסיון הרב שיש לי מאפשר לי להבריחו בדרך סודית ובטוחה, ובכך להצילו, אלא שעל כך אני דורש סכום של שלושת אלפים

הוא אמר לעצמו: "אם חלילה יהרגו אותי - חבל שכל האוצר הזה ילך לאיבוד, ואם אנצל - נאמן הוא רבי יהונתן ששייב לי את פקדוני בשלמותו".

אולם, רבי יהונתן החליט שכדאי לו להיעדר מן הבית למשך כמה ימים. הוא חשש שאשתו תגלה שכל כסף הנדוניה נעלם, והם נותרו עירום ועריה. בלית בררה, שומר הכנסייה ביקש להפקיד את האוצר ביד האשה. הוא סיפר לה על גדולתו העצומה של בעלה, שנתן את כל הונו כדי להציל יהודי מיד שוביו, ומשום כך בחר בהם להפקיד בידם את אוצרותיו.

השומר ניסה לברוח לעברו השני של הנהר, אך הכמרים צפו מראש שכך הוא יעשה, והציבו שם שומרים, שתפסוהו והטביעוהו בנהר.

כדי לקחתו לבצוע גזר הדין, והופתעו לגלות שהעצור לא נמצא.

בררו אצל השומר, אך הלה העמיד פנים מופתעות: "אין לי מושג כיצד הצליח לברוח מכאן..."

פניו המופתעות לא עשו רושם על הכמרים. הם היו בטוחים שמישהו שיחד אותו, וידו היתה במעל להבריה את החוטא. לא יתכן ששומר לא יודע כיצד עצור נעלם מתא המאסר.

השומר החל להבין כי כלתה אליו הרעה, וכי לא יעבור זמן רב עד שיתפסוהו, יחקרוהו ויוציאוהו להורג. מיהר ליטול את שלושת אלפי מטבעות הזהב, ועוד ארגז מלא באוצרות זהב מאוצרות הכנסייה, אותן הצליח להבריה לעצמו במשך ארבעים שנות עבודתו שם, ועם כל האוצר הזה בא לביתו של רבי יהונתן.

לרפואת

תקוה בת רחל רוחאם

שלא קיימתי את המצווה כתקנה". רבי יהונתן איבשיץ צם במשך שלושה ימים, ושאל בשאלת חלום מה הדופי שנמצא במצווה שקיים.

ומשמים ענו לו בחלום: "דע לך! אומנם המצווה שעשית היא מצווה חשובה, אבל החסרון היה במה שלא הסכמת לשתף אחרים בקיום המצווה, ונטלת את כל הזכויות לעצמך".

כשה"חפץ חיים" זצ"ל החל בגיוס כספים לבנות את ישיבתו בראדין, פנה אליו עשיר אחד ואמר: "אני משלם את כל הכסף שעולה הבניין, מהמסד ועד הטפחות, הכל בכל מכל כל! עלי היו כולנה!".

אבל ה"חפץ חיים" לא הסכים ואמר: "לא יהיה כדבר הזה בישראל! ישיבה - זו תורה, והתורה שייכת לכל כלל ישראל: לכל אחד מישראל צריך שיהיה לו חלק בתורה, חלק כחלק יאכלו, ולא יתכן שאחד יטול את כל הזכויות".

על הארון נאמר (שמות כה, י'): "וְעִשׂוּ אֲרוֹן עֲצֵי שִׁטִּים", ולא נאמר "זעשית

אחרי מספר ימים שב הרב לביתו, חושש מה יאמר לאשתו לכשתשאל אותו על כסף הנדוניה, האם תוכל להבין ולהכיל כי מצוות הצלת נפש מישראל חשובה יותר מכל הכסף שבעולם.

להפתעתו, היתה זו היא שיצאה לקראתו וקראה לעברו: "אל תייגע את עצמך לחשוב מה לומר לי! אני יודעת הכל! ושמחה לבשר לך שלא זו בלבד שקיבלנו את כל כספנו בחזרה, אלא זכינו בנוסף לכך באוצר גדול. השומר מת, וכל כספו - שלנו הוא. הקב"ה שילם לך עבור מסירות הנפש שלך. מארגז היהלומים שלו נוכל להתפרנס, אנחנו ובנינו, עד עולם".

כששמע הרב את דבריה פרץ מיד בבכי איום ונורא. אשתו נבהלה ושאלה לפשר הבכי, והוא הסביר: "כפי הנראה הקב"ה לא חפץ במצווה שעשיתי, ומשום כך שילם לי עליה לאלתר. זהו דבר נדיר במיוחד שהקב"ה משלם באופן מידי על קיום מצווה, ואם כך נהג עימי - אות היא

שכר המצוות אין לו גבולות, ועל כן השכר האמיתי הוא רק בעולם הבא, שם יוכל אדם להביט אחורה ולשמוח מכל מה שעשה בעולם הזה.

ארון", כדרך שנאמר בשאר כלי המשכן, לרמוז שבתורה צריכה להיות שותפות של כל ישראל.

עיקר הענווה בתוככי הנפש פנימה

עיקר הענווה היא בתוככי הנפש פנימה, שיבטל עצמו בליבו כעפר הארץ. אולם מלבד מה שיהא עניו בליבו, צריך האדם לנהוג בענווה ובשפלות רוח גם בהנהגתו ובגינותו החיצוניים - בדיבורו, בהליכתו, בשבתו ובכל תנועותיו. אל ילך בקומה זקופה, ואל יפסע בגסות וברהבתנות, אלא ילך בכפיפת ראש ויפסע לאיטו, עקב בצד אגודל.

כשם שבהליכתו אל יפסע האדם פסיעה גסה, אלא ילך עקב בצד אגודל - כך גם בלימוד התורה. מידת הענווה היא תנאי לקניין תורה (אבות ו, י). מי

וְהָיָה עֵקֶב תִּשְׁמָעוֹן (דברים ז, יב).

כתב ה"אור החיים" הקדוש: "ורמזו בתיבת 'עֵקֶב' מידת התורה, שיהיה אדם הולך עקב לצד גודל בענווה ושיפלות, ואז ישכיל לשמוע בלימודים, והוא אומרו 'תִּשְׁמָעוֹן' גם בכינוי לנשמעים, לומר שבאמצעות שאדם משים עצמו כעקבים יתגלו לו ויבין סתרי תורה".

העקב רומז לענווה - "עֵקֶב עֲנֻוָה יֵרָאֵת ה'" (משלי כב, ד). כשם שהגאווה היא ראש לכל המידות הרעות - כך הפוכה, הענווה, היא ראש לכל המידות הטובות.

עשרות שנים הם עמלו ויגעו בתורה במסירות נפש, לא נתנו שינה לעיניהם ולעפעפיהם תנומה, הקריבו חלבם ודמם על התורה, עד שהתעלו במעלותיה ונעשו שליטים על התורה כמלך בגדוד.

התורה אינה נקנית כלאחר יד - "במי אתה מוצא חמאה של תורה? במי שמקיא חלב שינק משדי אמו עליה" (ברכות סג ע"ב). ועוד אמרו (ערובין כב ע"א): "במי אתה מוצאן? במי שמשחיר פניו עליהן כעורב".

אי אפשר לגמוע ולבלוע את התורה. צריך לעמול על כל תג ותג, על כל אות מאותיותיה, לחזור ולשנן עוד ועוד, עד שהדברים נבלעים בדם.

שהוא גאוותן וגס רוח, אומר הקב"ה: "אין אני והוא יכולין לדור בעולם" (סוטה ה ע"א).

כשעוסק בתורה, אל ילמד בזחיות ויגמע דפי גמרא במהירות ובחיפזון. התורה נלמדת במתינות ובענוות חן, עקב בצד אגודל, עוד שורה ועוד שורה, עוד משנה ועוד משנה, עד שזוכה לסיים מסכת ועוד מסכת. מי שיחטוף דפי גמרא כלאחר יד, ביהירות ובגבהות לב, מתוך ימרנות להיחשב 'מרא דכולא תלמודא', לא זו בלבד שלא יזכה להיות תלמיד חכם גדול, אלא יישאר עם הארץ.

אתה רוצה להיות כאחד מגדולי ישראל? קצת ענווה! זה לא בא ביום אחד. גם הם לא נהיו כך ביום אחד.

לעילוי נשמת

רגינה בת צילה ז"ל

הוא הנותן לך כוח לעשות חיל - אפילו כשהרובה מקולקל

"ה' יִלָּחֶם לָכֶם וְאַתֶּם תַּחַרְשׁוּן" (שמות יד, יד) - אתם תתפללו, וכך תנצחו.

"אֲלֶה בְּרַכָּב וְאֶלֶה בְּסוּסִים, וְאַנְחֵנוּ בְּשֵׁם ה' אֱלֹהֵינוּ נִזְכִּיר" (תהלים כ, ח) - הם סומכים על הרכב ועל הסוסים, ואנחנו פונים אל ה', ומתפללים אליו ובוטחים רק בו, כי ממנו הישועה, ואז התוצאה היא: "הַמָּה פָּרְעוּ וְנִפְּלוּ, וְאַנְחֵנוּ קָמְנוּ וְנִתְעוֹדַד!" (שם, ט).

וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הַנֹּתֵן לְךָ כֹּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל (דברים ה, יח).

התורה מזהירה אותנו אזהרה גדולה מפני מחשבות של "כוחי ועוצם ידי"! הקב"ה עושה איתנו טובות וחסדים רבים, ועלינו לזכור שכל הטובה והשפע שיש לנו הם מאת ה' יתברך, מרוב אהבתו וחסדו עימנו. אסור לנו לטעות ולחשב ח"ו מחשבות של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", אלא רק השי"ת "הוא הנותן לך כוח לעשות חיל!"

יהודי מקיבוץ חילוני סיפר מעשה מפליא, שארע עימו במלחמת יום הכיפורים:

המצב בשטח היה נורא. כל החיילים שהיו איתו בטנק נהרגו, והוא נשאר יחידי מכל הקבוצה. הוא הצליח להיחלץ מהטנק, כשהוא לוקח איתו רק את הרובה שלו. פתאום ראה מולו משאית מלאה חיילים מצרים, שמתקדמת לכיוון ישראל. הוא רצה לירות לעבר החיילים, אבל פחד מוות

בפסוק לקמן (טו, יח) נאמר: "וּבִרְכָּהּ ה' אֱלֹהֶיךָ בְּכֹל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה". אנחנו עושים מעשים של השתדלות, אבל התוצאה היא מאת ה'. יש לצבא טילים ומטוסים מתקדמים, אבל לא הם מביאים את הניצחון. התשועה היא רק מאת ה'.

איך מנצחים במלחמה?

המצרים: "תגיד, למה בכלל עצרתם?
למה הרמתם ידיים? למה לא יריתם

בי מיד?"

אמר לו המפקד: "חשבנו שגדודים
שלמים עומדים מאחוריך. היינו
בטוחים שאנחנו עומדים למות".

פתאום נכנסה בהם אימתה ופחד.

כשהקב"ה גוזר, אפשר לנצח צבא
גדול גם בלי שום יריה של רובה.

"וַיִּבְרַכְתֶּיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה" (דברים טו,
יח) - אני עושה את ההשתדלות שלי,
אפילו עם רובה שכלל אינו יכול
לירות.

הקב"ה שומר עלינו, וכפי שנאמר
בשיר השירים (ב, ט): "הִנֵּה זֶה עוֹמֵד
אַחַר כְּתִלְנוּ מִשְׁגִּיחַ מִן הַחַלְנוֹת מִצִּיץ
מִן הַחַרְפִּים". תפקידנו הוא לקיים -
"שׁוּבוּ אֵלַי וְאֶשׁוּבָה"

אַלְיָכֶם" (מלאכי ג, ז).

הקב"ה דורש מאיתנו לשוב אליו,
לדבוק בו ולבטוח בו, ולדעת שהכל
מאיתו יתברך.

"כִּי הוּא הַנּוֹתֵן לָךְ פֶּחַ לַעֲשׂוֹת חֵיל!"

תקף אותו כשגילה שהרובה לא יורה!
משהו השתבש במנגנון.

המצב היה נואש. הוא היה בטוח
שהוא עומד למות, ושהחיילים
המצרים עוד רגע יגיעו למוצבים
הישראליים, ה' ישמור.

פתאום הוא מצא את עצמו מסמן
למשאית לעצור.

הנהגה של המשאית באמת עצר.

אותו אדם הפתיע גם את עצמו
כשצעק אל החיילים, "כולם לרדת!
להרים ידיים, כולם!"
הוא לא הצליח להבין, למה הם
שומעים בקולו ולא יורים בו מיד, אבל
הוא המשיך לתת להם פקודות -
"כולם להשתטח על הארץ, עכשיו!"
וכולם השתטחו.

דקות ספורות לאחר מכן הגיעה
תגבורת, וכל החיילים המצרים נלקחו
בשבי.

אף אחד לא הבין איך זה קרה - אדם
אחד, עם רובה מקולקל, הביס
כעשרים חיילים עם תחמושת כבדה.

הוא שאל את המפקד של החיילים

עובד לפרנסתו אך סומך על ה'

טרפות - הוא רשע! אין ספק, שהגמרא לא התכוונה לומר על אדם כזה שהוא גדול יותר מירא שמים. אם כן, מה כוונת הדברים?

לימדונו כאן חז"ל יסוד גדול ביראת שמים ובמידת הבטחון בה':

אדם ירא שמים, שאין לו אבא מיליונר, לא נפלה עליו איזו ירושה ענקית, וגם אין לו הכנסה גדולה שנכנסת באופן קבוע לחשבון הבנק שלו - אדם כזה נושא עיניו אל הקב"ה שיתן לו פרנסתו. הוא יודע שאם הקב"ה לא יתן לו פרנסה, לא יהיה לו במה לכלכל את בני ביתו. הוא זוכר תמיד שהכל מאת ה', וממילא הוא עושה את רצון הבורא יתברך, מייחל אל ה' ומודה לו על כל חסדיו.

גם כאשר אותו אדם עובד לפרנסתו, הוא אינו סומך על עצמו כלל, אלא יודע שכל מה שהוא משתכר מיגיע כפיו - אינו אלא מהקב"ה, והוא מודה לו יתברך שנתן לו את היכולת לעבוד ולהביא פרנסה לבני ביתו.

וְזָכַרְתָּ אֶת ה' אֱלֹהֶיךָ כִּי הוּא הִנְיָתְךָ לְךָ פֶּתַח לַעֲשׂוֹת חַיִּל (דברים ה, יח).

כתב בספר "מעלות המידות" (עמ' נג):
"אשריהן יראי שמים ההולכים בדרכי הא-ל ונהנין מיגיעו, אשריהן בעולם הזה, וטוב להם לעולם הבא, כעניין שנאמר (תהלים קכח, א-ב): 'אֲשֶׁרֵי כָּל יִרְאֵ ה' הַהֲלֹךְ בְּדַרְכָּיו. יִגִּיעַ כֹּפֶיךָ כִּי תֹאכַל אֲשֶׁרֶיךָ וְטוֹב לָךְ'".

וכוונתו למה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות ח"א): "אמר רבי חייא בר אמי משמיה דעולא: גדול הנהנה מיגיעו יותר מירא שמים, דאילו גבי ירא שמים כתיב: 'אשרי איש ירא את ה', ואילו גבי נהנה מיגיעו כתיב: 'יגיע כפיך כי תאכל אשריך וטוב לך' - אשריך בעולם הזה וטוב לך לעולם הבא, ולגבי ירא שמים - 'וטוב לך' לא כתיב ביה".

נשאלת השאלה: אם אותו אדם הנהנה מיגיע כפיו אינו ירא שמים, במה הוא גדול? אם אין בו יראת שמים, והוא מחלל שבת ואוכל

לתורה, היתה חנות קטנה, זוכה ממנה לפרנסה בשפע.

לימים נפטר האב, והוריש את החנות לבנו היחיד.

אמר לי הבן: "הרי לא הצלחתי להתפרנס ככלכלן וכרואה חשבון, ואצליח להתפרנס מחנות קטנה כזו!?"

אמרתי לו: "אביך לא סמך על החנות, הוא סמך על ה' יתברך. הוא נהנה מיגיע כפיו, מתוך יראת שמים. אם תבין שהכל מאת ה', תהיה לך יראת שמים ותתחיל לשמור שבת ולקיים מצוות - תזכה גם אתה להצלחה".

בהדרגה התחזק אותו יהודי ביראת שמים ובקיום מצוות. הוא התחיל לקבוע עיתים לתורה, ובניו לומדים בתלמוד תורה.

לאחר זמן בא ואמר לי: "מאז שהתחזקתי ביראת שמים ובקיום מצוות, אני זוכה לשפע של פרנסה, ומה שחשוב הרבה יותר - אני מודה לה' יתברך, שכיון אותי לדרך הישרה!"

אדם הנהנה מיגיע כפיו, ויש לו יראת שמים - דרגתו באמונה ובבטחון גבוהה יותר משל אדם ירא שמים שפרנסתו קבועה ומובטחת.

אצל הנהנה מיגיע כפיו מתקיים - "בְּזַעַת אִפְיָה תֹאכַל לֶחֶם" (בראשית ג, יט), אך הוא יודע, שלא הזיעה שלו היא המביאה את הפרנסה, אלא גזרת ה'. על ידי כך הוא מתחזק תמיד באמונה ובבטחון בה'.

הכרתי אדם אחד, חילוני בעברו, שהיה מוכשר מאוד. הוא למד באוניברסיטה, וקיבל תואר בראיית חשבון, במתמטיקה, בכלכלה, ובעוד מקצועות. שנים-עשר מקצועות שונים הוא למד, אבל היה חסר כל.

שאלתי אותו: "איך זה? כל כך הרבה מקצועות למדת - ואין לך שום פרנסה?"

אמר לי: "אני לא מצליח להתפרנס, לא יודע למה".

לאביו, שהיה ירא שמים וקובע עתים

הקושי הניצב בדרך להצלחה

עמד שם חכם אחד ותהה בליבו:
מדוע כולם עוצרים באותו שלב?
מדוע במקום להמשיך ולטפס במעלה
הסולם הם פונים לאחוריהם ויורדים
מן הסולם?

נשא את עיניו למעלה ובחן את שלבי
הסולם, והנה הוא רואה שבמעלה
הסולם חסרים שני שלבים. ואז
נפתרה לו התעלומה: האנשים
מטפסים על הסולם שלב אחר שלב,
עד לגובה רב, וכשמגיעים לשלבים
החסרים הם נרתעים מלקפוץ ולדלג
לשלב הבא, ולהמשיך לטפס לראש
הסולם. בלית ברירה הם נאלצים לשוב
לאחוריהם ולרדת מן הסולם, ובכך
מפסידים את האוצר היקר מאת
המלך.

חשב אותו חכם בליבו: המלך

לְמַעַן עֲנֶתְךָ לְנִסְתָּךָ לְדַעַת אֶת אֲשֶׁר
בְּלִבְךָ הִתְשַׁמֵּר מִצֹּתוֹ אִם לֹא (דברים ה,
ג).

מלך אחד ציווה על בעלי המלאכה
בארמונו לבנות סולם גבוהה ובו
שלבים רבים, ולאחר מכן הציבו בחצר
הארמון. הוא קרא לבני הממלכה
לבוא אל חצר ארמונו ולטפס על
הסולם. האיש שיצליח לטפס על
הסולם ויגיע לראשו - יקבל פרס יקר
מאוצר המלך.

בני הממלכה מילאו את חצר הארמון,
ובזה אחר זה ניסו לטפס על הסולם
הגבוה. אך ראה זה פלא, כולם טיפסו
והגיעו עד לשלב מסוים, וכשהגיעו
אליו עצרו, השתהו לרגע, ומיד לאחר
מכן עשו את המסלול חזרה אל
תחתית הסולם.

הנמשל: בני אדם מטפסים בשלבי סולם העלייה של עבודת ה', וכשמגיעים לשלב מסוים - הם נעצרים. הם מביטים קדימה, ורואים לפנייהם ניסיון קשה הדורש נחישות ומאמץ מיוחדים. הם נרפים, חוששים להתקדם, נרתעים לאחוריהם ונופלים, וכך מאבדים את עולמם.

אך מי שמשכיל להתמודד באומץ ובגבורה מול הקשיים והניסיונות הנקרים בדרכו, הוא זוכה לטפס במעלה הסולם ולהגיע אל רום המעלה, ושכרו רב מן השמים.

"מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה' וְיִמַּי יָקוּם בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ" (תהלים כד, ג). מעלה גדולה היא לטפס ולעלות בסולם העלייה של עבודת ה' - "מִי יַעֲלֶה בְּהַר ה'". אולם לא די לעלות רק בשלבים הקלים ולהסתפק בהם. המשימה הגדולה היא "וְיִמַּי יָקוּם בְּמָקוֹם קָדְשׁוֹ" - להתאמץ בשלבים הקשים, להתקדם מעלה מעלה ולהישאר במעלה הסולם!

בפקחותו עשה זאת בכוונה תחילה, כדי לנסות ולבחון את נחישותם של אנשי ממלכתו. אני אוכיח למלך את נחישותי, וכך אזכה לפרס יקר מאוצר המלך.

טיפס האיש בבטחה בשלבי הסולם, שלב אחר שלב, עד שהגיע אל השלב האחרון שלפני השלבים החסרים. שם נעצר לרגע, הביט בשלב הבא, המרוחק, ונתקף פחד. אך הוא החליט שלא להיכנע לפחד. התמלא רוח עוז וגבורה, וקפץ לשלב הבא שבסולם.

זהו זה, את החלק הקשה הוא הצליח לעבור. הוא עמד בנסיון בגבורה. מכאן ואילך דרכו אל ראש הסולם היתה קלה ובטוחה.

נהנה המלך מנחישותו של האיש, ושיבח את תושייתו. הוא הכריז עליו כמי שעמד במבחן והגיע אל ראש הסולם. המלך קיים את הבטחתו, ובטקס מרשים שנערך בחצר הארמון העניק לו פרס יקר מאוצר המלוכה.

המרכז העולמי לתודעה יהודית מוסדות אור החיים

ע"ש הקדוש רבנו חיים בן עטר זצוק"ל - בראשות הרה"ג ראובן אלבז שליט"א

למעלה מ-
10,555,000
שעות של לימוד תורה
בשנה!

להקדשת יום לימוד תורה
הנלמד ע"י מאות אברכים ובחורים
02-5000455

ניתן להקדיש את הלימוד לעילוי נשמה, לרפואה, לזיווג, להצלחה וכו'

רח' עזרא 1 ת.ד. 5512 ירושלים טל: 02 - 5000455 פקס: 02 - 5000502 orhachaim.org

לחסויות, להפצה, להנצחות

ולקבלת העלון

orhachaim4@gmail.com

או בטלפון: 02-5000455

058-321-3565

נא לציין "עבור חוברת האור לחיים"

החוברת הודפסה על ידי התורמים והמסייעים הי"ו

לזרע בר קיימא: אפרת בת שמחה סוליקה

לרפואת: רמי בן חוה הי"ו, רמי בן אסתר הי"ו, תקוה בת רחל ויקאם הי"ו,

ראובן בן יעריה הי"ו, גרשון חי בן רחל הי"ו, דוד וראובן בני שרית הי"ו,

אילה בת שושנה הי"ו, ישראל בן רימה הי"ו, מיכל בת אסתר הי"ו,

התנוקה נטע בת ג'והנה הי"ו

ולעילוי נשמת: ר' דוד בן איה ז"ל, מרים בת זהרה ז"ל,

מוזל בת מרים ז"ל, אליעזר בן רגינה ז"ל, ר' יהודה בן עישה ז"ל,

תמר בת רגינה ז"ל, רחל בת נג'מה כוכבה ז"ל, לאה בת פנינה ז"ל,

מרדכי צבי בן רגינה ז"ל, ר' יגאל בן מלכה ז"ל,

יעקב בן ברטה ז"ל, יהונתן בן מרים ז"ל, יוסף בן ציונה ז"ל ת.נ.צ.ב.ה